

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Propad Španske.

Španska je sedaj prebila jedno največjih in najnevarnejših kriz, kar jih je učala v drugi polovici tekočega stoletja. Kriza se je rešila s tem, da je vlado prevzelo klerikalno ministerstvo Silvela.

Začela se je ta kriza že koncem lanskega leta, tedaj, ko je ministerski predsednik Sagasta izjavil, da je pripravljen odstopiti, ker uvideva, da nastali preklaverni situaciji ni kos. Že takrat se je obče sodilo, da je Silvela „bodoči mož“, in da pridejo zopet na krmilo združeni konservativci ali klerikalci.

Silvela je postal gospodar situacije s tem, da je slovesno sprejel ultraklerikalni program generala Polavieje, vsled česar se mu je pridružila pod vodstvom tega generala stoječa stranka.

Španska, ki se danes po vsi pravici imenuje najnesrečnejšo državo evropsko, je torej zopet jedenkrat uprežena v jarem klerikalizma. Vsaka stran španske zgodovine prča, kaka nesreča je zanjo klerikalizem, a vzlic temu se mu mora zopet udati. Pač žalostna rešitev velike krize!

Ko je Silvela koval zvezo konservativne stranke s klerikalci, je izjavil, da priznava za svoje pristaše vse tiste, ki slušajo ukaze iz Vatikana. S tem je priznal Vatikanku absolutno oblast nad vso Španjo. In zakaj? Da odvrne duhovščino od don Carlosa, torej od — veleizdajstva!

Španska duhovščina je večinoma v taboru karlistov. Dasi je sedanja kraljica-regentinja tako klerikalnega mišljenja kakor je le možno, so vendar španski duhovniki največji njeni nasprotniki ter najvstrajnejši podporniki in agitatorji pretendenta don Carlosa. Duhovščino zadeva največ odgovornosti za vse domače boje na Španskem, in Silvela je zato storil prej omenjeno izjavo, da to politikujočo duhovščino nase priklene. Silvela je s svojo izjavo povedal, da bo duhovščina za časa njegovega ministriovanja vladala Španjo tako popolnoma

po svoji volji, da bi kaj več veljave in upliva ne mogla doseči, tudi če bi se posrečilo don Carlosu, da pahne s prestola nedoletnega kralja in se polasti španske krone. Silvela je duhovščini izročil svojo domovino kot plen, samo da jo odvrne od agitacije za don Carlosa, kupil jo je za prestol, a za drago plačilo.

Tako je prišlo na krmilo novo ministerstvo, v katerem nosi zvonec general Polavieja. Nova vlada in nova večina v prihodnjem parlamentu nimata drugega smotra, nego ohraniti sebe na krmilu in izvrševati povelja vrhovne španske oblasti — rimske kurije. Sagasta je bil kraljici nasvetoval, naj poveri sestavo nove vlade senatorju Monteru Riosu, a kraljica se je prepirala, da bodo konservativci in klerikalci navzlic prežalostnim domačim razmeram vsaki vladi delali največje ovire, dokler ne dobé krmila v svoje roke. Da reši svojemu sinu prestol, in da doseže vsaj odobrenje špansko-ameriške mirovne pogodbe, je izročila vlado Silveli in Polavieji, ki nimata nikakega programa, kako sanirati španske razmere, katerih jedini program je, zagotoviti duhovščini vso oblast na Španskem.

Velika španska kriza se ni mogla slabše končati.

Kam je prišla nekdanja toli mogočna Španija? Država cesarja Karla V. je danes na tistem stališču kakor kaka bankerotna republika srednjeameriška, kakor Grška ali Srbija. Politično je izgubila ves pomen, materialno je ruinirana, in vsak dan prinese novih dokazov, da se bliža svojemu popolnemu propadu. Tisti proces, kakor v starem Rimu!

V Ljubljani, 9. marca.

O bodočem zasedanju državnega zbora.

„Politik“ poroča, da se državni zbor pred sredo septembra ne sestane. Nekateri listi so spravljali ministersko sejo v zunanjem ministerstvu in zvezo z državnim zborom, a pri tisti seji — piše „Politik“ — se ni govorilo niti o delegacijah niti o notra-

njem političnem položaju, ampak se je razpravljalo le vprašanje o skupnem proračunu. Vršile se bodo še druge ministerske seje o proračunu, ki se mora dognati pred vsemi drugimi vprašanji. Že sedaj pa se more trditi, da se z ozirom na notni notranje-politični položaj ter z ozirom na novi štadij, v katerem je sedaj ogerska nagodba, pač državni zbor pred sredo septembra ne skliče. Ali bode državni zbor volil takrat samo delegacije, ali se bo bavil še s čim drugim, to je zavisno od razmer. Velikomnški in angleški časopisi vedo baje, da se je bavila poslednja ministerska seja tudi s tem, da se postavi v proračun novi znesek 100.000 gld. za pomnožitev in spopolnitev avstro-ogerske armade. Baje se pomnoži topničarstvo za tretjino.

„Proč od Rima!“

„Grazer Tagblatt“ poroča, da so oni, ki so pripravljeni prestopiti iz katoliške vere k protestantizmu oziroma v starokatoliško vero, dosegli že število 8300. Nacionalci pa se nadejajo, da bo do Velike noči vsaj 10.000 prestopov, kateri se potem v listih objavijo. V Gradcu in Ljubnu bodo imeli protestantje svojo faro. V dunajski starokatoliški cerkvi bode z veliko slovesnostjo instaliran bivši frančiškan Ferk, ki je tudi prestopil.

Afera Šadovsky — Milan.

Ruski poslanik Šadovsky v Belemgradu je zapustil svoje mesto, ker ni bil povabljen na galadiné na srbskem dvoru. Poroča se, da je vzrok vsej aferi razkralj Milan, katerega je Šadovsky po naročilu ruske vlade do cela ignoriral. Razkralj Milan ima kot vrhovni poveljnik srbske armade na dvoru veleugledno stališče ter je pri sprejemih diplomatskih korov vedno prisoten. Šadovsky pa je Milana dosledno preziral, tako da se je moral razkralj končno umakniti v Niš, da ne bi prišlo do popolnega razkola. Pri zadnjih slovesnostih o priliki obletnice, odkar je Srbija kraljestvo, pa je moral priti Milan iz Niša v Belgrad ter je bil seveda tudi pri vseh sprejemih.

Po odredbi kralja Aleksandra Šadovsky ni bil povabljen na diné, ker se je bal, da se pripeti mej očetom in poslanikom škandal. Šadovsky pa je zato vladi takoj naznanil, da smatra to postopanje za očitno žalitev ter da bode odpotoval. Šadovsky je tudi ministerskega predsednika, dra. Gjorgjevića, dosledno ignoriral ter ga baje niti pozdravljaj ni. Kralj Aleksander je moral večkrat miriti Gjorgjevića in Milana radi vedenja Šadovskega, ki pa se je vedel tako, kakor mu je bilo naročeno od ruske vlade. Napetost mej Srbijo in Rusijo je očitna; provzročila pa sta jo Milan in Gjorgjević s svojimi maločastnimi čini proti opoziciji, kraljici Nataliji in proti Črnigori.

O nasledniku Leona XIII.

Nevarna bolezen papeža je spravila zopet v tek vprašanje, kdo bode naslednik po Leonovi smrti, katera je vzpričo njegovi visoki starosti v doglednem času neizogibna. „Novoje Vremja“ pišejo, da bode imela pri prihodnjem konklavu politika veliko besedo, in da je vzlic vkoreninjenemu prepričanju, da more biti papež le italijanski kardinal, prav zelo mogoče, da pride na papežev prestol Neitalijan. Vsekakor — pišejo „N. V.“ — kaže doslej še vse, da bodoči papež ne bo nadaljeval politike Leona XIII., politike, ki je načelom Pija IX. docela nasprotujoča.

Posledice dijaškega štrajka na Ruskem.

Kakor smo že poročali, so štrajkali na vseučiliščih in vseh visokih šolah v Peterburgu, Kievu, Moskvi, Harkovu in Kronstadtu ruski akademiki, ker jih je razžalila policija. Car je odredil, da preiskujeta vso afero njegov generalni adjutant in neki vseučiliški profesor. Vsled preiskave je bilo več policijskih uradnikov odslovljenih, mej njimi tudi poveljnik policije na konjih, ker je dal povelje, da naj se rabijo biči. Car je sklenil, da se mora policija v Peterburgu korenito organizirati, ter se bo v ta namen v notranjem ministerstvu volila komisija, kateri bo pridružen tudi zastopnik justičnega ministerstva. Tudi uprava vseučilišč se

LISTEK.

Umetniška razstava v Zagrebu.

Poroča Vatroslav Holz.

IV.

Na tej redni zagrebski izložbi je zastopanih 18 hrvaških umetnikov, in sicer: 2 kiparja, 1 obrtni umetnik, 9 slikarjev in 6 slikaric.

Vseh umetniških del je 158, ki so razobešeni, oziroma razpostavljeni v vseh treh dvoranih umetniškega paviljona.

Predno se končno lotimo ogledovanja posamičnih umetnikov, dovolim si predstaviti vam nekatere izložitelje, odnosno izložiteljice.

Vlaho Bukovac je rojen v Cavtatu pri Dubrovniku v Dalmaciji. V svoji mladosti je bil širom sveta, naposled ga je pot privedla v Pariz. Ondu je l. 1877 stopil v atelier slovečnega slikarja Cabanela, kjer je ostal do l. 1892. V tej dobi je ustvaril ogromno množino svojih slik, katerih je bilo mnogo odlikovanih na pariških razstavah, večina teh slik Bukovčevih je razprodana na Angleško in v Ameriko. Najznamenitejše njegove slike so: „Jezus kliče otročiče k sebi“, „Portret srbske kraljice Natalije“, „Zora umira v objemu dneva“, „Gunduličeve sanje“, „Dubravka“, „Kona-

voke“, „Ribiči“, „Solnčarica“, „Prva bol“, „Ikar“. Razen teh je naslikal kaj mnogo portretov, v čemer je sploh velespreten mojster.

Bukovac je „plein-airist“ v pravem pomenu besede, t. j. slika ob polni solnčni svetlobi, po vsem naravno, brez vsakeršne polumračne mistike; v to mu rabi jasen, prozorno-veder kolorit. Njegova tehnika je realistiška; v novejši dobi se nagiblje v simbolistično strujo slikanja.

Bukovac živi po zimi v svojem rojstnem kraju, v Cavtatu, po leti pa v Zagrebu, kjer ima na Akademiknem trgu lepo, arhitektonski vzgrajeno palačo. Vzpričo njegovega samoportreta na zagrebski razstavi je plodoviti umetnik v najlepši moški dobi, povsem zdrav in čil, torej se imajo bratje Hrvatje od tega svojega „prvaka hrvatskih umetnikov“ nadejati še mnogo divnih umetnikov.

Bela Csikoš je rojen v Oseku ob Donavi l. 1864. Spočetka je bil vojak, pa je slekel cesarjevo suknjo ter šel l. 1887. v Beč na slikarsko akademijo. Tu je dobil srebrno in zlato kolajno za sliko „Občni potop“. Na to je šel v Monakovo, od ondot v Italijo, v Bosco tre case poleg Neapolja. Od l. 1894. ima atelier v Zagrebu, kjer je profesor na obrtni šoli. Slikarske svoje proizvode je Csikoš razstavljal v Beču, v Budimpešti in Kodanju. Njegovo sliko: „Kirko“, ki je bila v zagrebski razstavi,

kupil je o tisočletniški razstavi peštanski muzej.

Csikoš zajema sujete svojih slik iz paganske mitologije in iz sv. pisma. Način njegovega slikanja je povsem modern; mej vsemi hrvaškimi umetniki, kar jih je razstavilo svoja dela v zagrebskem paviljonu, je najdoslednejši secesionist, rekli bi, malo da ne — mistični dekadent. Toda, odkar se mu je na potovanju po Liki in našem Primorju duša napojila s solnčnim sojem, postale so tudi barve na njegovi paleti naravnejše ter vedrejšje.

Robert Frangeš je rojen l. 1872. v Mitrovici ob Savi. Dovršivši študije na realki in obrtni šoli v Zagrebu, napotil se je v dunajski umetniški muzej, kjer je izdelal kip „Teologije“, za katero je dobil nagrado. Potem je stopil pri profesorju Kundmanu v takozvano mojstersko šolo na dunajski akademiji. Tu je prebil nauke z odliko, na kar je prepotoval Italijo, baveč se po največ v Florenci, v Benetkah in na otoku Kapri. — L. 1894. se je Frangeš nastanil v Zagrebu ter je profesor na obrtni šoli. Kiparske svoje proizvode je razstavljal v Kodanju, v Draždanih, v Budimpešti in v Zagrebu. Že l. 1894. je priredil s Tišovljem izvirno razstavo ter pozneje v zagrebskem „Salonu“, kjer se je odlikoval s svojim „Zvijazdem železa“ in „Sv. Dominikom“. Peštanski muzej je kupil njegovega „Rimljana“, ki je bilo po mojem mnenju naj-

lepše kiparsko delo na letošnji zagrebski razstavi, — toda o tem pozneje.

Oton Iveković je porojen v Klanjcu na štajersko hrvaški meji. Osnovni pouk v slikarski stroki mu je dajal pokojni Quiquerec v Zagrebu. Od tega je šel v Beč na slikarsko akademijo; od tamkaj v Monakovo in končno še za leto dni v Karlsruhe. Prišedši leta 1894 v Zagreb, kjer je otvoril svoj atelier, prepotoval je Hrvaško, Bosno in Dalmacijo ter naslikal mnogo pokrajinskih slik in to po največ z akvarelnimi bojami; večino teh slik je nakupila deželna vlada hrvaška. Na poziv nadškofa Stadlerja je naslikal vso cerkev sv. Cirila in Metoda v Sarajevu.

Iveković kaže veliko ljubezen do zgodovinskih sujetov ter je izdelal mnogo historičnih slik in škic. Njegovi „krajobrazi“ so večinoma iz slikovite Bosne in z vinorodnega Zagorja in njegove žanrske slike so zajete vse iz narodnega hrvaškega življenja.

Robert Auer se je rodil v Zagrebu l. 1873. Po dovršenju ondote obrtne šole je šel i on v Beč na slikarsko akademijo. Leta 1895. se je bil preselil v Monakovo k profesorju Marru. Ondu je razstavil isto leto v rastavi monakovskih secesionistov neki portret. Leta 1896. se je naselil v Zagrebu ter tu odprl svoj atelier. Lani je osnoval šolo za risanje in slikanje, na kateri poučujeta on in njegova soproga, Leo-

bode nekoliko reformirala. Odločilno za odrejane preiskave in nameravane reforme na ruskih visokih šolah je to, da stoje vseučilišni profesorji na strani dijaštva. Dijaški štrajk se je raztegnil sedaj tudi na rusko Poljsko. V Varšavi je akademična mladina sklenila pridružiti se ruskim tovarišem, ter se je vsled tega začel štrajk na politehnikih in vseučilišču, kakor tudi na kmetijski šoli. Nemirov ni.

Bolgarija in Macedonija.

„Narodna Zaščita“ piše, da so vesti o izvestnih garancijah, katere je dala baje bolgarska vlada Rusiji in Avstro Ogerski za slučaj, ako nastanejo v Macedoniji nemiri, povsem neresnične. Bolgarska vlada ne more biti porok za macedonske razmere, nego le za domači red in mir. Redu v Macedoniji ne napravijo diplomatska pogajanja, nego le zdrava in poštena reformska politika. Ako reform ne bo, je vstaja neizogibna. Odgovornost za vse pa bode nosila zanikerna turška vlada.

Nova pomnožitev velikonemške in francoske armade.

Zvezna komisija velikonemškega drž. zbora je sprejela predlog centra, da se pomnoži stalna vojska v miru do l. 1903 tako, da bode štela 495.500 mož, kavalarija bo imela 465 eskadron. — V francoski zbornici se vrši sedaj generalna debata o vojnem proračunu. Vojni budget je dosegel že velikansko višino 875 milijonov frankov, a se bodo ti izdatki še povišali. Vojni minister je naznanil, da dobi vojska nove puške.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 8. marca. Lažnjivi Ključec „Slovenski List“ prinesel je v soboto dne 4. marca v št. 9 zopet po svoji stari navadi kot dosleden lažnik notico, v kateri pravi: „Za ljubljanske črevljare se je začel brigati meseca marca 1899. l. župan Hribar. Do občinskih volitev prihodnjega meseca bodo črevljari dobili vse, kar bodo želeli itd.“ Oponaša se, da mestni župan g. Ivan Hribar obljubljuje pomoči ljubljanskim črevljarjem in to le radi bližnjih volitev v mestni zastop! Že meseca septembra lanskega leta vršil se je zbor črevljarskih mojstrov v „Narodnem domu“ za posvetovanje radi ustanovitve surovinskega društva v Ljubljani, na katerem je bil navzoč tudi ces. svetnik g. Ivan Murnik in ljubljanski župan g. Ivan Hribar. Na tem zboru prevzel je gosp. Ivan Hribar težavni posel, napravil je namreč pravilnik za društvo, katerega je dal potem tudi natisniti.

Nam črevljarskim obrtnikom ni treba nikakih obljub, ker mi že sami vemo, kako moramo postopati zaradi teh zadev, ker vidimo tudi v drugih mestih, kako zelo koristna so surovinska društva za vse črevljare, in kako da taka društva povsod lepo in dobro napredujejo. Članek pravi mej drugim tudi to: „Župan Hribar je

poldina Auer-Schmidt. Prekrasna njegova slika „Svečani dan“, v zagrebški izlozbi s št. 86. zaznamovana, je bila razstavljena v Kodanju in v Pešti; zdaj jo je kupilo „društvo za umetnost in umetni obrt“.

Klement Crnčič se je rodil l. 1866. Bil je več let na slikarski akademiji v Monakovem. Vrnivši se v domovino, potoval je širom taiste, zlasti po Primorju ter se naposled naselil v Lovranu, na oblovenem bregu slikovitega Kvarnera. Nekoliko časa je bil učitelj na zagrebški obrtni šoli, potem se je vežbal v svoji stroki pri prof. Ungerju na Dunaju.

Ferdo Kovačević je leta 1870. obiskoval zagrebško obrtno šolo, odkoder je šel v Monakovo, potem prepotoval Italijo ter se naposled vrnil v Zagreb. Tu je delal na umetniških dekoracijah dvorane za bogočastje in pouk, potem pa je pomagal Ivekoviću slikati sarajevsko cerkev sv. Cirila in Metoda. Leta 1894. je izlozil neko sliko v zagrebškem „Salonu“ in letos živobojni krajobraz „Na groblju“, katero je nakupil ritmojster Krall ter naročil i njegov posnetek.

Slava Raškaj je gluhonema hči občinskega tajnika v Ozlju. Z risanjem in slikanjem se je začela baviti že l. 1883 v gluhonemnici na Dunaju, odkoder se je leta 1895. preselila v jednaki zavod v Zagrebu; tu jo je leta 1896 sprejel za svojo učenko slikar Csikoš. Slika je z vodenimi barvami na papir ter je letos izložila pe-

moder mož.“ Zakaj pa ne? Ali ni mar on tudi sam spredel, da je surovinsko društvo jako koristno in prepotrebno za črevljare. Pač, modrejši je in odkritosrnejši od visoke klerikalne stranke, ker spomnite se, koliko shodov ste vi že sklicali o tej zadevi in koliko ste dotičnim obljubili, pa kaj ste storili?

Vsi tisti, ki so šli na vaše limanice, se še danes jokajo za svoje krajcarje in tarnajo na izgubo, le gospod Pavšner se lepo smeje, in se veseli svojega dobička, le on ni imel izgube. Ako bi to kdo drug napravil, koliko bi bilo že obrekovanja, govorjenja, koliko bi že pisali, in sedaj molčite kakor bi bili nemi ...!

Večjih obljub, kakor jih dela slavna klerikalna stranka delavcem in obrtnikom, jih nihče več narediti ne more. Sam Bog ve, v kateri „črni šoli“ so se tega privadili.

In kaj so nasledki? Le ozrimo se v njih zavode, potem najdemo tamkaj: krojaški obrt, črevljarski, pekovski, bukvoveški, tiskarski in v najnovejšem času celo mersarski. Kaj bodo neki še napravili vse v enem letu? Kaj, ko bi postavili še kake „komedije“ pod Tivolijem? Konkurenca, katero ste napravili vi obrtnikom, kaže dovolj, kako ste jim „naklonjeni“!

Kaj pa pravijo od klerikalne stranke ustanovljena konsumna društva, v katerih bode, recimo, kak župnik komi, in njegova kuharica „kasirka“? So li ta koristna obrtnikom?

Znano je tudi, da so prišli od klerikalne stranke gospoda župana prosit, da bi jim on pomagal iz hude zadrege, prišli so namreč nedavno preje na — kant! Prosil so ga tudi, da bi jim pomagal kako tako zadrugo ustanoviti, ker se jim pa niso izpolnile lepe želje, sedaj je pa ogenj v strehi. — Drugo pridržimo si za prihodnjico.

Iz Maribora, 1. marca. Dne 1. svečana je imelo mariborsko društvo v podporo izpuščenih kaznjencev svoj letni občni zbor, na katerem je društveni načelnik, c. kr. kaznilnični nadravnatelj A. Marcovih poročal o društvenem delovanju. 31. decembra 1898 je društvo sklenilo o smu leto svojega obstanka. Društveno vodstvo je korakalo v preteklem letu uprav po trnjevi poti, kajti — če tudi je bila splošna nezaupnost proti tej, 1891. leta ustanovljeni napravil že vsled prvih velikih uspehov odstranjenja, boriti se je bilo proti novi neprimiliki, ki je pretila daljnemu društvenemu razvitku staviti ovire, in to je, da se javnost in celo merodajni faktorji ne zanimajo za to važno društvo. Nikdar nisem bil iznenaden, je dejal poročevalec, ako je kdo izmed členov oglašil svoj izstop iz društva, nasprotno pa sem postal skoro malosrčen, ko so se dobro utemeljene prošnje ali pikro odbile ali pustile nerešene.

Dasi tudi ni možno vsakega zločinca spremiti v poštenjaka, in marsikateri va-

torico pestnobojnih akvarelov, katerih so trije že prodani.

Rudolf Valdec je rojen l. 1872. v Krapini. Zvršivši obrtno šolo v Zagrebu, je šel k profesorju Kühnerju na dunajski umetniški muzej. Leta 1892. se je preselil v Monakovo, kjer se je pri kiparju Eberletu vežbal v podobarski umetnosti štiri leta. Razpostavljal je svoja dela na izložbah v Beču, Kodanju in Pešti. Zdjaj mu je naročen spomenik pesniku Kjemčiču v Križevcu.

Tem životopisnim podatkom zagrebških razstavljavcev dodam še nekatere po-tezice ob ostalih slikaricah in te so:

Leopoldina Auer-Schmidt, ki je razstavila: 1 študijo in 1 portrét.

Zora pl. Preradović na Dunaju, hči slavnega hrvaškega pesnika Petra Preradovića. Njeni so bili v razstavi 4 akvarelni krajobrazi, katerih prvi trije so prodani.

Anka baronica Marojčić-Löwen-thal v Beču. Ta je izložila radirbo, predstavljajočo njenega učitelja.

Pavla Dvořák-Špun-Stričić v Pragi. Njen je portrét belega pačka.

Jelka Struppi. Le-ta je poslala na zagrebško izložbo 2 študiji.

Kakor je razvidno, so se na prvi skupni razstavi združili zgolj mladi hrvaški umetniki, katerim je smoter — moderna, secesionistiška struja.

rovanec ne opraviči nad, vendar je doseglo društvo tam, kjer oskrbovanje ne obstoji samo na videz, lepe uspehe. V oskrb je vzelo 235 novih varovancev, tako da je imelo društvo z dnem 1. prosinca 1899 po odbitju 104 mož, ki so umrli ali drugače odpadli, 1137 varovancev. — Izmej teh je pečenši od ustanovitve 591 stopilo v službo ali dobilo delo, dočim je bilo drugih 546 na drug način izdatno podpiranih. Razven tega se je pripomoglo k trajnemu kruhu še 14 osebam v družih oskrbovalnih okrajih. Tako je društvo do sklepa preteklega društvenega leta dobrote oskrbovanja naklonilo že 1000 varovancem. To število jasno govori o njegovem blagodejnem poslovanju. Od vseh 1230 v oskrb vsprejetih varovancev jih je — kakor se je dognalo — samo 5, toraj 1/10% zopet zapadlo kazni, kar je izvestno jako vesel pojav, kajti ti mali odstotki zopetne zagrešitve pričajo o takem uspehu, kakoršnjega se sam nikdar nisem nadejal. Od teh 1/10%, ki so se tekom leta 1898. zopet zagrešili, jih pripada samo 1/100% mej one, katerim je društvo pripomoglo k službi ali delu. Iz tega se vidi, da je najboljšo sredstvo za oskrbovanje kaznjencev to, da se varovancem pripomore k službi in delu, t. j. da se jim zagotovi stalne življenske razmere. Občinstvo se tudi od leta do leta bolj zanima za varovance, ki želé stopiti v delo, zato tudi pogostoma povprašuje po njih, kar ima v tem svoj vzrok, da se sposobni kaznjenci mariborske kaznilnice v prav obilnem številu porabijo pri vinogradništvu in poljedelstvu, in da tu javno pokažejo svojo marljivost in sposobnost; pri tem se težkemu delu ne odvajajo, marveč še bolj utrdé.

Vkupno število varovancev, ki so od društvenega početka zopet zapadli kazni, iznaša po uradnih poizvedbah samo 64. Od teh je bilo kaznovanih radi zločina 28 = 2 1/10%, radi prestopka 36 = 2 1/10%.

Za podporo v denarjih, oblekah. perilu in orodji je porabilo društvo od ustanovitve 12.078 K 95 vin., a društvena imovina je narastla do 6019 K 90 vin.

V preteklem letu se je potrosilo 3387 kron 65 vin. Od teh se je dne 2. decembra 1898 razdelilo pomiloščencem 200 K. Stroški so našli pokritje v darovih, ki so jih društvu naklonili: „Štajerska hranilnica“ v Gradcu, „Kranjska hranilnica“ v Ljubljani, „Koroška hranilnica“ v Celovcu, deželni odbori: štajerski, koroški, kranjski in predarlski. Dohodki pa, ki so se nabrali iz subvencij, daril in letnih prispevkov, so znašali 3832 kron.

Darovali so: „Štajerska hranilnica“ v Gradcu 600 K, štajerski deželni odbor 200 K, nižjeavstrijski zaklad v podporo kaznjencev 20 K, „Kranjska hranilnica“ v Ljubljani 200 K, „Koroška hranilnica“ v Celovcu 100 kron, deželni odbor kranjski 100 K, deželni odbor koroški 100 K, deželni odbor predarlski 60 K, bančna hiša Rothschild 50 K, knezoškof mariborski 30 K, častništvo c. in kr. dragonskega polka v Mariboru 20 K, gospa Josipina Hočevnar na Krškem 60 K, gosp. vitez pl. Rossmannit v Radvanji za izbornu požlahtnitev trsja 60 K., blagodušna podpornica v Trziču na Kranjskem 80 K. poleg 100 m. platna za perilo, gosp. Hugo knez Windischgrätz v Hasbergu na Kranjskem 10 K, mestni občinski zastop v Radgoni 10 K, gosp. vladni svetnik Hlavatschek je veledušno odstopil izpraševalne pristojbine njemu pripadajoče, 12 K., bivši društveni varovane 4 K. Iz društvene zaloge mariborske kaznilnice so dobili varovanci tudi denarne podpore 542 K. 60 v.

Koncem decembra 1898. je šlo društvo 635 členov, toraj je memo lanskega leta naraslo za 28; njihovi prispevki so iznašali 1871 K. 80 v.

Najtoplejše zahvalo za to objavljajoč, prosim ob enem slavne c. kr. politične in pravosodne gosposke, druge urade in društva, istotako tudi prečastito duhovščino, dobrohotno še v bodoče podpirati mariborsko podporno društvo za izpuščene kaznjence. Največjo in najiskrenejšo zahvalo pa naj blagovoli sprejeti slavna generalna direkcija c. kr. priv. južne železnice, katera je društvo, odkar obstoji več nego 1000 režijskih vzvnihih listov naklonila v podporo kaznjencev. Jednako naj časopisje vsprejme najlepšo zahvalo za blagohotno podporo društvenih namer.

Število služb, katere so se varovancem izposlovala, znašalo je v minolem letu 121, tako da je društvo v tej zadevi od

svojega početka sem doseglo največje uspehe. Razven tega se je v 96 slučajih posredovalo, da so se kaznjenci zopet sprijaznili s svojimi sorodniki v družini, nakupila se je obleka, orodje, prikrbele delavske knjižice in potne listine, kakor tudi druge potreščine.

Takih uspehov more izkazati malo katero drugo avstrijsko podporno društvo.

Laskavo priznanje je sledilo temu poročilu, in županov namestnik, dr. Schmiederer je v imenu občnega zbora zahvalil društvenega predsednika na njegovem plodonosnem delovanju.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. marca.

— Osebnosti. Sodna svetnika gg. Anton pl. Wurmser v Celju in Anton Kleiss v Gradcu sta imenovana višjesodnima svetnikoma v Gradcu. — Sodni pristav v Senožečah g. Rudolf Persche je imenovan okrajnim sodnikom v Čerknici.

— Kje bode zboroval deželni zbor? Pišejo nam: Včerašnji „Slovenski Narod“ priporočal je iz raznih krajevnih razlogov in oziraje se na prostore, da naj bi letošnje zasedanje deželnega zbora vršilo se v „Narodnem domu“ in ne več na Starem strelišču. Istina je, da je Staro strelišče zelo neugodno za zbornico, oddaljeno od hotelov in neprijetno do dela, a to še ni vse. Poslopje Starega strelišča je pa tudi vsled potresa zelo trpelo in to v toliki meri, da je naravnost nevarno. Kakor se spominjam, je lansko leto pokazala zlasti galerija take stavbene nedostatke, da se je iz varnostnih ozirav časom zasedanja deželnega zbora ukazalo, odstraniti poslušalce iz nje srednjega dela. Ako so pa vidni nedostatki taki, da povzročajo strah, kakšni morajo pa še oni biti, ki se ne vidijo, in katere utegne dognati le oko strokovnega izvedenca! Ne mislim delati s tem reklame za „Narodni dom“, v katerem bi se, poleg družih ugodnosti, gospodje poslanci lahko tudi utešili žejo in glad, — opozoriti hotel sem s tem le gospode, da tudi za svojo varnost kaj store, — ker čudno bi bilo vendarle, ako bi se jim kaj tacega pripetilo, kot onemu gospodu po potresni noči, ki je, misleč, da je v varnem kotičku, sedel pod popolnoma razdrapanim obokom, ki bi ga bil kmalu podsul. — k.

— Pozor, slovenski dež. poslanci! Vedno se čujejo pritožbe, da se slovenski jezik iz uradov odstranjuje, in da pritožbe v tem oziru ničesar ne pomagajo. Smelo pa trdim, da smo Slovenci večkrat sami krivi, da se nam in našemu materinskemu jeziku tako godi. Da se to v enem slučaju za bodeče prepreči, objavim našim gospodom poslancem deželnega zbora sledeče: Pred nekaj leti ustanovil se je pri tukajšnji ces. kr. deželni vladni posebni oddelek t. j. hidrografični urad. Ker živimo tudi mi pod znamenjem nemštva in nima vlada slovenskih tehnikov, ni bilo drugače mogoče, da je dobil načelnništvo tega urada pristen nemškonoacionalen inženier. Delovanje tega gospoda znano je po širnih savskih bregovih do bele Ljubljane, največje zasluge pa si je ta mož baje pridobil pri imenovanem uradu. Kar je bilo prvotno nastavljenih slovenskih opazovalcev, je najnujnejše nadomestil s sebi jednako mislečimi, istim pa pridobil tudi pristne nagrade — nas Slovence pa odslovil. K temu zavodu prispeva tudi dežela kranjska na leto 1000 goldinarjev, — kar je tudi prav — ker gotovo bodo informacije po tem uradu tudi deželi na korist. Z ozirom na ta prispevek pa bi mislil vsakdo, da se bodo izvestja in letna poročila izdala tudi v slovenskem jeziku, kakor se iste v družih državljskih jezikih priobčuje. Temu pa ni tako. Na vprašanje najvišjega hidrografičnega urada, je li želeli, da se letna poročila tudi v slovenskem jeziku izdajo, odgovorilo se je istemu, da to ni potreba. Kaj porečete, gospodje poslanci, k temu? — Bivši opazovalec.

— Župan Hrovatin proti „Slovencu“. Včerašnja poročna obravnava proti „Slovencu“ radi žaljenja župana Hrovatina se je prenesla na prihodnje poročno zasedanje, ker se morajo povabiti in zaslišati še nekatere priče. Pa že včeraj je obravnava dognala, obdečlanemu županu vipavskemu na tak krut način čast kradlo, da je upravičen izrek: Jaroslav Hecht naj se pride

k „Slovenca učiti, če hoče postati strokovnjak na polju častikraje.

— **Občni zbor „Dramatičnega društva“** se bo vršil 24. t. m. Letošnja gledališka sezona pa se zaključuje 20. t. m.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** V petek bode imela naša nedvomno najizbornejša altistka, gđ. W. Radkiewicz svoj častni večer, kateri ji priredi intendant v izredno priznanje njene vzorne marljivosti in zanesljivosti. Gđ. Radkiewicz je izvršila tekom sezone vsko vlogo bodisi v pevskem, bodisi v igralskem oziru izvrstno, in niti intendant, niti kritika, niti občinstvo ni imelo niti najmanjše prilike, da bi bilo z njo v kateremkoli smislu nezadovoljno. Tako v „Marti“ in „Trubadurju“, kakor v „Aidi“ in „Lohengrinu“ je bila gđ. Radkiewicz toli izborna, da se je čula vedno soglasna sodba: take pevke-altistke na slovenskem odru še nismo imeli. Njen veliki, prožni glas je naravnost krasen, njena igra premišljena in vedno primerna, njena mimika pa izrazovita, plemenita. Smelo torej trdimo, da je bila gđ. Radkiewicz „Star“ letošnje gledališke sezone. Zato pa jo bode narodno občinstvo nedvomno odlikovalo z mnogobrojnimi obiskom velepriljubljene opere „Trubadur“, kjer poje gđ. Radkiewicz v pevskem in igralskem oziru znamenito vlogo ciganke Azucene. — V nedeljo, dne 12. t. m. se bode igrala izvirna narodna igra s petjem „Rokovnjači“. — V torek, 14. t. m. pa gostuje v „Fužinarju“ gosp. Ignacij Borštnik. — Kakor smo že včeraj poročali, je sklenil odbor dramatičnega društva, da se priredi na korist Prešernovemu spomeniku 20. t. m. posebna gledališka predstava. Slovensko gledališče kot prvi in najvažnejši javni kulturni zavod izkaže s to predstavo manom nesmrtnega dr. Prešerna svojo hvaležnost, kajti to je gotovo, da bi naše gledališče danes ne bilo že na tako visokem stališču, ako bi ne bil Prešern ustvaril slovenskega pesniškega jezika. Za predstavo 20. t. m. so določena sama taka dela, ki so v zvezi z dr. Prešernom, t. j. katera je spisal sam ali ki so spisana nanj. Predstava bo torej nedvomno velezanimiva.

— **Umrla je** gospa Marija Klein, soproga hišnega posestnika in lastnika tiskarne danes zjutraj.

— **„Planinskega društva“ večer.** V soboto, 11. t. m. priredi „Slov. planinsko društvo“ družbinski večer v restavracijskih prostorih „Narodnega doma“ na desno od vhoda. Pričetek ob 8 uri. Predaval bo društveni načelnik gosp. prof. Orožen o izletu na 2306 m. visoki Krn v goriskih Julskih Alpah, na katerem postavi še letos Soška podružnica „Plan. društva“ turistovsko kočjo. Pevski vzpored večera preskrbi iz prijaznosti oktet sl. pevskega društva „Slavec“. Priljubljenost družbinskih večerov „Plan. društva“ privabi naj i to pot mnogobrojno število družstvenikov in društvenc. Gostje so dobro došli.

— **Občni zbor kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“** se je vršil včeraj zvečer v „Narodnem Domu“ ob prav obilni udeležbi. Ker je bil predsednik po opravih odsoten, je predsedoval podpredsednik, g. Barle, čegar nagovor se je z aplavzom v sprejel. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo — zlasti poslednje — je bilo zelo temeljito sestavljeno ter se je odobrilo. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je klub v prošlem letu postavil svoje lastno vežbališče (ki je sedaj tudi že električno razsvetljeno), in da je vseskozi tako nastopal, da zasluži v polni meri simpatije narodnega občinstva. Tajnik se je z zahvalo spomnil tudi naših slovenskih časopisov, kateri vedno radi odpirajo svoje predale, kadar je treba kaj poročati o klubovem delovanju. — Blagajna klubova je v najlepšem redu in kaže prebitka precejšnjo svoto. Zato se je staremu odboru brez vsacega ugovora dal absolutorij, in se mu je izrekla zahvala za lepo delovanje. Pri volitvi je bil g. dr. J. Kušar per acclamationem voljen predsednikom, v odbor pa so se volili z večino glasov gg.: Barle, Ciuha, Dvčič, Gombač, dr. Ivan Jenko, Fran Souvan mlajši, Ferd. Stare in Fran Vončina. Pregledovalcema računov sta se volila gg. Jenič in Rudolf Vesel. — Mej drugim se je nadalje v sprejela ponudba dirkališke zadruga, in se je vzelo dirkališče za bodočo sezono v svrhu priredbe 3 dirk v najem. Podrobnosti so se prepuštile novemu odboru. Po končanem oficialnem delu je bila še zelo živahna za-

bava; opazalo pa se je, da v klubu prav pogrešno še marsikatero dražestno Slovenko-kolesarico, in še nekatero odličnega Slovenca-kolesarja. Slovenci! Pristopajte klubu! Prijave vsprejema drage volje vsak odbornik.

— **Nesreča.** Vlega Slovenca zdravnik dr. Pečnika v Aleksandriji je vgriznil stekel pes. Dr. P. se je odpeljal v Kairo zdraviti se na Pasteurjev način.

— **Klub slovenskih telovadk** naznanja, da se od 14. t. m. dalje prične zopet redna telovadba in sicer v torkih in četrkih od 5. do 7. ure. Deželni šolski svet mu je dal iz posebne prijaznosti na razpolago telovadnico c. kr. moškega in ženskega učiteljskega na Resljevi cesti, kjer se bo odslej nadaljevala telovadba.

— **Porotne obravnave.** Včeraj vršili sta se pri tukajšnjem porotnem sodišču zopet dve obravnavi. Pri prvi bil je obtožen 50 let stari berač Lovro Miklavčič z Jeličinega vrha hudodelstva posilne nečistosti ter obsojen na 18 mesecev težke ječe, poostrene z jednim postom mesečno. Z drugo obravnavo proti „Slovencu“, o kateri poročamo na drugem mestu, bila je porotna sesija zaključena.

— **Grozno!** „Edinost“ poroča, da so „Independentovci“ mej razprodajalci žveplenk zasledili celo žveplenk — družbe sv. Cirila in Metoda, ali kakor pravijo panslavističnih žveplenk! „Independenti“ se zgraža na tej novi „provokaciji“ ter pozivlja mestne stražarje, naj — polové vse te izzivalce! Za lahono so naše žveplenke tako grozna stvar, da priporočajo, naj bi razprodajalce kar pretepli, ali pa naj bi jim razbili njih — „trgovino“! To je res grozno!! Kaj če bi delali Slovenci tako s šulferajnskimi žveplenkami?!

— **Semenj.** Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 1146 konj in volov, 250 krav in 52 telet, skupaj 1448 glav. Kupčija z voli je bila živahna, ker je bil prišel žid z Morave in jih je precej nakupil in dobro plačal. Tudi konji so se dobro prodali kar je bilo dobrega blaga. S kravami bila je kupčija sredna.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenški izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 26. februvarja do 4. marca kaže, da je bilo novorojencev 26 (= 38,61 ‰), mrtvorojenci 3, umrlih 15 (= 22,27 ‰), mej njimi je umrl: za tifuzom 1, za davico 1, za jetiko 2, za vnetjem sopilnih organov 2, vsled nezgode 2, za različnimi boleznimi 7. Mej njimi so bili tuji 4 (= 26,0 ‰), iz zavodov 5 (= 33,3 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škariatiko 1, za tifuzom 1, za vratio 1 oseba.

— **Razpisana služba.** V Celju ali kje drugej je prosto mesto državnega pravdnika ali njegovega namestnika. Prošnje do dne 20. marca t. l. z dokazom zmožnosti slovenskega jezika v govoru in pisavi pri ces. kr. višjem državnem pravdniku v Gradcu.

— **Papež Leon XIII.** Tistega dne, ko je bil papež operiran, in se je raznesla po svetu vest, da je mrtev, je bil Leon XIII. 89 let star. Papež je že vse življenje bolehen. Bolehnost je rodbini Peccijev v krvi; vzlic temu pa so dosegli tudi bolehní papeževi sorodniki visoko starost, nekateri so bili celo nad 90 let stari. Papež uživa le malo. Rad čita časopise. Večkrat se jezi, ker se razkrivajo v listih njegovi načrti. Marsikak kandidat je propadel, ako ga je časopisje prevsiljivo priporočalo. Papež noče baje nikakih vplivov. Tudi je papež zelo strog ter ne trpi nikakega ugovora. Papež je sila varčen ter porabi le toliko, kolikor mora. Dasi ima v Vatikanu 11.000 sob na razpolago, nima nobene prave obednice, nego je vedno tam, kjer je ob uri obeda, navadno v pisarni.

— **Pogreb ponesrečencev pri Toulonu.** Dne 7. marca so pokopali ponesrečene vsled eksplozije s sijajno slavnostjo. Bilo je 12 vozov, okrašenih z mnogoterimi vencí, z 51 kratami. Za temi je stopal mornarski minister Lochroy in drugi dostojanstveniki. Pogrebni sprevod se je raztezal na 2 km. dolgi progi. — „Figaro“ javlja, da je bilo pri katastrofi vsega skupaj 54 mrtvih in 130 ranjenecov. V Toulonu so nabrali za ponesrečence in njihove rodbine že 25.000 frankov. „Petit Journal“ poroča, da se je dognalo, da se je tistega večera klatilo okoli smodilnice več sumljivih individijev

ter da se je našla poldrugi meter dolga užigalna vrstica. Vsi prostori smodilnice so bili ob času katastrofe, t. j. ob 9. uri zvečer že zaprti in straže na svojih postorih.

— **Stenografija na Japonskem.** V Evropi ima vsak narod svojo stenografijo, kaktera zlasti v parlamentih in drugih zbornicah mnogo koristi. Zato so sprevideli Japonci takoj po ustanovitvi parlamenta potrebo te umetnosti. Učili so se stenografije in umejo jo že izvrstno uporabljati. Izumitelj japonske stenografije je neki Tagusari, kateri dobiva od vlade letno častno plačo — 360 frankov. Sedaj potuje po Kitajskem in Koreji, da poskusi prirediti stenografijo tudi za kitajski in korejski jezik.

— **Igra prirode.** Čudne stvari se godé v Kamarni v Galiciji. Neka gospodinja je odprla kokoške jajce, da je zmeša s testom. Kak čudež! Mesto beljaka bilo je v tem jajcu 24 malih jajčic!! Takoj so poslali to čudovito jajce na Ivovsko akademijo. Ne jamčimo seveda za resnico te dogodbe.

— **14letni sin morilec očeta.** V Zagrebu se je vršila predvčerajšnjim porotna obravnava proti 14letnemu kmetskemu dečku Tomu Kranjcu, ker je s sekíro ubil svojega očeta. Oče je bil velik pijanec ter pretepač, ki je bil že šestokrat obsojen. Tudi je neusmiljeno pretepal svojo ženo in sina Tomo. Dne 7. januarja t. l. je prišel iz ječe ter je obdolžil ženo in sina, da sta ga okradla. Z vzklikom: „Do jutri mora biti jeden vaju mrtev!“ je napadel ženo ter jo začel bití. Sin Tomo pa je zgrabil sekíro ter udaril očeta dvakrat po glavi ter ga ubil. Tomo Kranjac je bil obsojen v 5letno ječo.

— **Cvetličine kopelji** so se pariškim damam jako priljubile. Ne samo, da služijo koži kot „parfum“, ampak „krepijo tudi in poživljajo telo, kakor kopelji v šampanjcu“. Dve vrsti teli kopelji so v navadi; prva takozvana „suha kopelj“ je zelo jednostavna in obstoji v tem, da se sedi jedno uro v s cveticami napolnjeni, segreti kopeljni posodi; druga pa obstoji v tem, da se veliko cvetic dene v vročo vodo, katero se porabi potem za kopanje. Te kopelji so bile že pri bogatih rimskih ženah v navadi.

— **Upokojena kraljica.** Iz Marselja se poroča, da je ondi došla bivša kraljica na Madagaskarju, Jacanavalo. Francoska vlada jej je odločila vilo v Algiru in 24.000 frankov letne pokojnine.

— **Zgodaj začela.** Na Dunaju so v zadnjih mesecih čisto videli prosjačiti desetletnega dečka, kateri je vodil svojega šletnega brata seboj. Oba sta v tem poslu že tako izurjena, da so ju berači najeli ter jima plačali do 3 glđ. na dan. Dečka sta sina delavke Marije Ptacek, katera ima doma več manjših otrok in zato težko nadzoruje mlada berača.

— **Iz osvete.** V Budimpešti je včeraj delavec Iuhasz ustrelil na cesti svojega druga Blaža Sullyja potem pa še samega sebe. Iuhasz je stanoval pri Sullyju že več mesecev, a nikdar mu ni še plačal niti krajcarja stanarine. Sully mu je vedno grozil, da ga zapodi; in res sta se včeraj zjutraj zopet sprla, Sully je šel po redarja, Iuhasz pa je tekel za njim ter ga ustrelil, potem je usmrtil še sebe.

— **Od veselja umrla.** V ubožni hiši v St. Louis v severni Ameriki je umrla neka Ana Hildung od veselja, ko je videla pred seboj svojega sina, vojaka, o katerem je prejela vest, da je pal v poslednji vojni s Španijo. Žena je objela vsa razburjena sina, zakrčala in — bila je mrtva. Počilo ji je od veselja srce.

— **Poslednja Goethejeva ljubica, gđ.** Ulrika pl. Lewetzov je bila pred kratkim stara 95 let. Goethe jo je videl v Marijinih varih že kot sivolas starec. Gđ. Lewetzov živi na svojem posestvu Tribnitz na Češkem.

— **Pobegnil je se svojo — mačeho.** Sin nekega veleposestnika v Berlinu je pobegnil s tretjo soprogo svojega očeta, 70letnega starčka. Soproga ima 26 let. Policija je sicer zalotila zaljubljeni parček: toda izpustila ga je zopet. „Zapeljana“, ženska čaka sedaj v hiši svoje sestre na ločitev od očeta svojega ljubimca.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Telefonična in brzojavna poročila.

Shod spodnještajerskih učiteljev.

Celje 7. marca. Shod spodnještajerskih učiteljev se je sijajno obnesel. Udeležnikov je bilo nad 500, došlo je tudi več poslancev. Predsedoval je Praprotnik. Poročevalci so bili: Knaflič, Strmšek, Praprotnik, Schmoranz, Stupica in Kropel, Resolucije so bile sprejete vse. Govorila sta tudi dr. Srnc in dr. Gregorec, oba za šolstvo in učiteljske težnje.

Thun v Pragi.

Dunaj 9. marca. Ministerski predsednik grof Thun je odpotoval v Prago. Trdi se sicer, da je njegovo potovanje v zvezi z rodbinskimi razmerami, vendar pa se misli, da bode grof Thun pri tej priliki konferiral z vsemi tremi strankami. Včeraj je imel Thun pri cesarju posebno avdienco.

Praga 9. marca. Grof Thun je došel semkaj. Na kolodvoru ga je sprejel policijski ravnatelj Janota.

V povzdigo izvoza.

Dunaj 9. marca. Pod predsedstvom trgovinskega ministra se je vršila včeraj seja trgovinskih strokovnjakov o tem, kako naj se dvigne avstrijski izvoz. Na predlog ministra se je sklenilo, odpošiljati trgovce z državno subvencijo na primerne prostore inozemstva, da se ondi etablirajo ter organizirajo trgovske zveze z Avstrijo in inozemstvom. Ustanovi se v to svrhu tudi eksporten sindikat. Ravnatelj kreditnega zavoda, Mauthner je izjavil, da bode zavod vse podjetje finančno podpiral. Trgovinsko ministerstvo stopi glede tega vprašanja v zvezo s trgovskimi in obrtnimi zbornicami.

Jezikovno vprašanje.

Praga 9. marca. „Tagblatt“ je pri- nesel poročilo o novem načinu, kako misli vlada rešiti jezikovno vprašanje. Poročilo, katero je objavil bržčas posl. Schlesinger, pravi da vlada ne bo čakala skupnega narodno-političnega programa Nemcev, nego bode sama napravila temelj novemu jezikovnemu zakonu. Vlada hoče razdeliti Češko v čistočeške in čistonemške okraje; mešanih okrajev bo le nekaj. Za mešane okraje bodo določeni oni, v katerih je vsaj 26 % drugega naroda. O zanesljivosti tega poročila se dvomi.

Mladočehi in položaj.

Praga 9. marca. Izvrševalni mladočeški odbor ima danes tukaj velevažno sejo. V Žiškovo sta poročala volilcem poslanca Engel in Herold. Posl. Engel je obžaloval, da se je zanesla mej Čehe nesloga, ki spodbkopa zaupanje v lastno moč in v poštenje poslancev. Ako se bode hujskanje proti Mladočehom in njihovim zaupnim možem nadaljevalo, bodo vsi Mladočehi odložili svoje mandate. Dr. Herold se je izrekel o položaju jako skeptično.

Kraljica Henrijeta.

Bruselj 9. marca. Po oficialnem bulletinu je kraljici Henrijeti mnogo boljše, vendar pa nimajo niti člani kraljeve rodbine pristopa v bolnišnico sobo.

Omadeževan.

(Povest iz Nizozemske.)

(Dalje.)

Kot prokurist ponarejal je na naše ime menice z velikanskimi svotami. Grozni strah je na staro srčno bolezen mojega, tako hudo udarjenega očeta silno uplival. Le malo časa je oče preživel popolno uničenje svoje hiše! — Moja mati ostala je v revščini. Od tih otok bil sem jaz najstarejši, takrat v osemnajstem letu. Na meni je bilo vse upanje, postati kakor hitro mogoče opora nesrečni ženi. Bil sem v osmi šoli in bi bil prihodnje leto odšel na univerzo, če bi se ta nesreča ne bila primerila. A tako — koliko let bi moglo preteči, predno bi bil mogel materi pomagati! Videl sem vse to, umel vso nesrečo, a nisem se ji mogel protiviti. Moj skrbnik postal je mož, ki je po očetovi smrti trgovino vodil. Ponudil mi je tu vstopiti. Jaz ne morem govoriti o kaki borbi, katero me je to stalo, kajti bilo je samo ob sebi umevno, da se udam — moral sem postati prodajalec. In to, gospica, to me je v Vaših očeh toli ponižalo!

Štefanija poslušala ga je s kesanjem in usmiljenjem. Ravno, ko mu je hotela prijazno odgovoriti, postala je pazljiva po

nekem šumu v sobi poleg. Zdelo se ji je, kakor da bi bila zaslišala krik, zamolkli stok v očetovi sobi. Poslušala je, a bilo je zopet vse tiho.

„Prosim sedite, poslušam Vas“, rekla je, ne da bi ga pogledala.

„O, saj sem prav za prav že pri kraju, gospica Štefanija. Učil sem se sedaj blago prinašati in odnašati, ga lepo zložiti, povezke zvezati in enako. Prišle so dame, si dale pokazati po dvajset vzorcev, ne da bi bile našle pravega. Slišal sem marsikako ostro besedo. Ko je nekaj videl moj principal, da je neka dama odšla, ne da bi bila kaj kupila, raztogotil se je nad menoj ter me obsul z zaljivimi besedami. To je zelo smešno, gospica, in za človeka, ki je moral kaj takega pretrpeti, se gotovo ne morete zanimati. A jaz, ki sem bil takrat še mladenič, prenašal sem to s hrabrostjo. Verujte mi, bilo mi je hudo pri srci, a rekel sem si: v toliko in toliko letih, mesecih, tednih boš zamogel prinesiti materi nekaj svoje plače. In požiral sem solze in, kar je bilo še huje, tudi psovke. Z devetnajstimi leti pa sem dobil plačo in sem zamogel materi pomagati. In od tega trenutka sprijaznil sem se s svojo usodo.“

Zopet se je zaslišal oni čudni šum v sosedni sobi. A Štefanija ni več pazila nanj, preveč jo je zanimalo, kar je tenorist pripovedoval. (Dalje prih.)

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 69. Dr. pr. 931.

V petek, dne 10. marca 1899.
Častni večer gđc. W. Radkiewicz.

Trubadur.

Opera v 4 dejanjih. Spisal S. Cammarano, vglasbil G. Verdi. Poslovenil A. Štritof. Kapelnik g. Hilarij Benišek. Režiser g. Jos. Noll.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2 uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

V nedeljo, 12. marca: „Rokovnjači“. Dramatizoval Fr. Govekar. Godbo zložil V. Farma.

Umrli so v Ljubljani:

6. marca: Ivan Schweiger, čevljarjev sin, 19 mes, Konjuške ulice št. 2, angleška bolezen.
7. marca: Julija Baumgartner, zasebnica, 73 let, sv. Petra nasip št. 65, vnetje sapnika.
Anton Pirc, želez. uslužbenec, 71 let, Komenskega ulice št. 11, otrpnenje pljuč.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. Srednji tlačni tlak 736,0 mm.

Marec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetovi	Nebo	Padačina v 24 urah
8.	9. zvečer	733,1	24 p.m. jzahn.		del. oblak.	
9.	7. zjutraj	730,9	22 sl. jzahn.		oblačno	
	2. popol.	730,4	6,8 sr. zahod		oblačno	0,0 mm

Srednja včerašnja temperatura 0,0°, normala: 2,4°.

Dunajska borza

dne 9. marca 1899.

Skupni državni dolg v notah.	101 gld. 05 kr.
Skupni državni dolg v srebru.	100 „ 95 „
Avstrijska zlata rentna 4 1/2 %.	120 „ 10 „
Avstrijska kronna rentna 4 1/2 %.	101 „ 10 „
Ogerska zlata rentna 4 1/2 %.	119 „ 80 „
Ogerska kronna rentna 4 1/2 %.	97 „ 85 „
Avstro-ogerske bančne delnice	918 „
Kreditne delnice.	367 „ 80 „
London vista.	120 „ 45 „
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59 „
20 mark.	11 „ 79 „
20 frankov.	9 „ 55 1/2 „
Italijanski bankovci	44 „ 10 „
C. kr. cekini	5 „ 66 „

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKS VERŠEC, Ljubljana, Šelenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 3 in 5 gld.

Zahvala.

Za mnoge dokaze ljubezni polnega sočutja mej boleznijo in ob smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga, brata, strijca, svaka, tasta in očna, gospoda

Ivana Ferlinc-a

izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu in za krasne poklonjene vence, imenoma preč. častnemu korarju J. Oblaku, in čast. duhovščini, sl. pevskega društva „Lira“ za ganljivo nagrobno petje, sl. čitalnici, kakor p. n. gg. uradnikom in meščanom v Kamniku.

(451) Barbara in Franc Ferlinc.

Spretnega praktikanta

vsprejme takoj tukajšna pisarna. Pismene ponudbe vsprejema upravništvo „Slov. Naroda.“ (443—2)

Prodajalka

za mešano trgovino na deželi se išče. Ponudbe sprejema upravništvo „Slov. Naroda“ pod imenom „trgovca.“ (440—2)

Ces. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane jz. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selthal: Ansee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Lince, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Cur h. Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Lince, Budejovice, Plzenj, Marijine vane, Hebr, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 15 m. zjutraj, ob 12. uri 55 m. popoldne, ob 6. uri 30 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzenja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzenja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Mešani vlaki: Ob 8. uri 19 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 35 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. — **Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. (1)

Deteljno seme
predenice prosto, izkušena
travina semena
ter najboljša dunajska in erfurtska
vrtna semena

prodajata (21—56)

Kavčič & Lilleg
pri „Zlatorogu“.

Hamburg-Newyork.

Prevažanje oseb

z brzimi parniki na dva vijaka
in rednimi poštarnimi parniki na dva vijaka,
dalje prevažanje oseb

v vse kraje Zedinjenih držav Severne Amerike
Canada, Brazilijo, Argentinijo,
Afriko itd.

Natančnejša pojasnila daje brezplačno

F. W. Graupenstein, Lipsko
glavni zastopnik. (446—1)

Trgovski pomočnik

20 let star, izurjen špecerist, želi takoj službo premeniti v Ljubljano ali kak večji kraj na deželi.

Naslov pove iz prijaznosti upravništvo „Slov. Naroda.“ (403—3)

Veliko (452—1)

rabljenih koles

proda po nizki ceni

Josip Kolar

trgovca z biciklji, Mestni trg.

Hôtel „Pri slonu“.

V petek, dne 10. marca 1899

Orfejum-družba.

Ravnatelj Josip Müller.

Na večstransko zahtevanje:

Klabrias-partija.

Z velespoštovanjem

Gabrijel Frölich. (450)

Hotel „Pri Maliču“.

Kinematograf
„EXCELSIOR“.

Vsak dan predstave od 4. do 8. ure zvečer.
Senzacijoneln (434—2)

borba z biki

ki je v Parizu, Berlinu, Budapešti, Trstu, Gradcu itd. imela največji uspeh.

Vstopnina 20 kr., otroci in vojaki 10 kr.

Hotel „Pri Maliču“.

Spreten

korespondent

vsprejme se v valjičnem mlinu v Kranju. (449—1)

Špecerijska štelaža
Norimberška štelaža

obe lepi in v dobrem stanu se kupita.
Kje? pove upravništvo „Slovenskega Naroda.“ (448—2)

Vsprejemem takoj ali v treh mesecih
odvetniškega
koncipijenta

tudi začetnika, pod ugodnimi pogoji. Plača po dogovoru.

Dr. Dragotin Treo

(428—4) odvetnik v Postojni.

Koncipijent, stenograf
in
solicitator

Iščejo se za odvetniško pisarno pod jako ugodnimi pogoji.

Ponudbe pod „Primorsko“ upravništvu „Slov. Naroda.“ (450—1)

Hiša

v Celovcu, Orlove ulice št. 12
ki je pripravna za mesarski, špecerijski ali enak obrt, (sedaj špecerijski obrt) se radi odpotovanja pod zelo ugodnimi pogoji (kup 13.000 gld.)

proda.

Natančnejše se izve pri lastnici hiše
Mariji Kralič v Mariboru, Jezdar-
ske ulice šte. 5. (447—2)

„Elektra“
samoužigajoče žepno prižigalo z žepno svetilko. Ako se lahko pritisne, se prikaže svetel plamen. Cena v niklu, jako elegantno, samo 1 gld. Ako se pošlje gld. 1,20, se dobi franko. S povzetjem gld. 1,40. (453-1)
M. FEITH, Dunaj, II., Taberstrasse 11/B.

Modroci na peresih (Feder-matratzen), ki jih izdeluje tapetnik Obreza v Ljubljani, so najboljši in najcenejši.

VZORNA PIVNICA

I. hrvatskega delniškega društva

za proizvodnjo šampanjca in promet domačih vin

→ v Zagrebu. ←

(439—1)

Društvo stoji pod kontrolo vis. hrv. slav. dalm. deželne vlade.

ŠAMPANJEC

CARTE BLANCHE

FINA

po izbornosti
vsakemu francoskemu
proizvodu
popolnoma jednak.

METROPOLE

EXTRA DRY.

IZKLJUČNO
HRVATSKA
VINA.

Fina namizna vina.
Renska graševina 1890.
Graševina 1867 iz posestva barona Ottenfelsa.
Traminec 1890 iz kleti zagrebske nadškofije.
Rudeči Burgundec 1890.

Vina in šampanjec iz „vzorne pivnice“ v Zagrebu dobivajo se v Ljubljani in po Kranjski v vseh večjih trgovinah, gostilnah in kavarnah.